

کۆمهڵی دادگه‌ری کوردستان / عێراق
ئەنجومەنی بانگه‌واز و په‌روه‌رده

منتدی إقرأ الثقافي

www.iqra.ahlamontada.com

دوعاكانی قورئان

١٤٤٤ك - ٢٠٢٢ز

کۆمه‌لی دادگه‌ری کوردستان / عێراق
ئهنجومه‌نی بانگه‌واز و په‌روه‌رده

پروژه‌ی

به‌هاری دڵان

دوعاكانی قورئان

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

﴿أَدْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ﴾

(غافر: ۶۰)

(الدعاء هو العبادة)

رواه: ابوداود والترمذي وابن ماجه

پروژه‌ی
بهاری دلان

پروژه‌ی بهاری دلان دوکانی قورلان

ئامادکردنی: ئه‌نجومه‌نی بانگه‌واز و په‌روه‌رده

ئه‌خشه‌سازی: ره‌وشت محهمه‌د

سالی چاپ: ١٤٤٤ ک - ٢٠٢٢ ز

چاپ: په‌گه‌م

ناوەڕۆک

- ٦ ..... پێشه‌کی
- ٧ ..... دوعای موحەممەد پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم
- ٩ ..... باسی فەزڵ و گەورەیی سۆرەتی فاتیحە
- ١٠ ..... دوعای ئادەم و حەوا (عليهما السلام)
- ١١ ..... دوعای ئەوانەى لە ئەعرافدان
- ١١ ..... دوعای شوعەيب پێغەمبەر (عليه السلام)
- ١٢ ..... دوعای ئەو ساحیرانەى باوەریان هێنا بە مووسا (عليه السلام)
- ١٣ ..... دوعای مووسا پێغەمبەر (عليه السلام)
- ١٤ ..... دوعای مووسا پێغەمبەر (عليه السلام)
- ١٥ ..... دوعای گەلى مووسا پێغەمبەر (عليه السلام)
- ١٦ ..... دوعای مووسا پێغەمبەر (عليه السلام)
- ١٧ ..... دوعای نوح پێغەمبەر (عليه السلام)
- ١٨ ..... دوعای یوسف پێغەمبەر (عليه السلام)
- ١٨ ..... دوعای ئیبراھیم پێغەمبەر (عليه السلام)
- ٢٣ ..... دوعای باوەرداران لە ئۆممەتی ئیسلام
- ٢٤ ..... دوعای موحەممەد پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم
- ٢٥ ..... دوعای ھاوێلانی ئەشکەوت
- ٢٦ ..... دوعای زەکەریا پێغەمبەر (عليه السلام)
- ٢٧ ..... دوعای مووسا پێغەمبەر (عليه السلام)
- ٢٩ ..... دوعای ئەیوب پێغەمبەر (عليه السلام)
- ٢٩ ..... دوعای زەکەریا پێغەمبەر (عليه السلام)
- ٣٠ ..... دوعای نوح پێغەمبەر (عليه السلام)
- ٣١ ..... دوعای موحەممەد پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم
- ٣٢ ..... دوعای موحەممەد پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم

- ۳۳ ..... دوعای کافران
- ۳۴ ..... دوعای کۆمه‌لّی له باوه‌پاران
- ۳۴ ..... دوعای موحه‌ممهد پیغه‌مبه‌ر صلی الله علیه وسلم
- ۳۵ ..... دوعای (عباد الرحمان) په‌نده‌یانی خوای میهره‌بان
- ۳۵ ..... دوعای ئهو و باوه‌پاران‌ه‌ی یادی خودا ده‌کهن
- ۳۶ ..... دوعای ئیبراهیم پیغه‌مبه‌ر (علیه السلام)
- ۳۷ ..... دوعای نووح پیغه‌مبه‌ر (علیه السلام)
- ۳۸ ..... دوعای لووط پیغه‌مبه‌ر (علیه السلام)
- ۳۹ ..... دوعای سوله‌یمان پیغه‌مبه‌ر (علیه السلام)
- ۴۰ ..... دوعای مووسا پیغه‌مبه‌ر (علیه السلام)
- ۴۱ ..... دوعای مووسا پیغه‌مبه‌ر (علیه السلام)
- ۴۲ ..... دوعای لووط پیغه‌مبه‌ر (علیه السلام)
- ۴۲ ..... دوعای کافران
- ۴۳ ..... دوعای کافران (خه‌لکی سه‌به‌م)
- ۴۵ ..... دوعای دۆزه‌خیان
- ۴۶ ..... دوعای ئیبراهیم پیغه‌مبه‌ر (علیه السلام)
- ۴۶ ..... دوعای کافران
- ۴۷ ..... دوعای سوله‌یمان پیغه‌مبه‌ر (علیه السلام)
- ۴۸ ..... دوعای ئهو و فریشتانه‌ی ته‌سبیحاتی خودا ده‌کهن
- ۴۸ ..... دوعای کافران
- ۵۰ ..... دوعای باوه‌پاران له ئومه‌ت‌ی ئیسلام
- ۵۱ ..... دوعای کافران
- ۵۲ ..... دوعای باوه‌پرداری راسته‌قینه
- ۵۳ ..... دوعای نووح پیغه‌مبه‌ر (علیه السلام)
- ۵۴ ..... دوعای موحه‌ممهد پیغه‌مبه‌ر صلی الله علیه وسلم
- ۵۵ ..... فضل قراءه‌ المعوذتین
- ۵۶ ..... دوعای موحه‌ممهد پیغه‌مبه‌ر صلی الله علیه وسلم
- ۵۸ ..... یاساکانی (نونی) زه‌نه‌ دار و ته‌نوین

به‌ناوی خوای به‌خشنده‌ی میهره‌بان

پیشه‌ی

قورئان کُوتا په‌یامی خوای گه‌وره‌یه دایبه‌زاندووه بۆ هیدایه‌ت و پیتمونوی مرقه‌کان، وه به کُوتا پیغه‌مبه‌ردا ناردویه‌تی که خاته‌می پیغه‌مبه‌رانه (صلات و سه‌لامی خوا له‌سه‌ر هه‌موویان بیت)، که‌واته قورئان په‌یامیکی گه‌وره‌و گرنگی خواجه بۆ مرقه‌فایه‌تی تا پوژی دوایی، له‌به‌رنه‌وه ده‌بیت له هه‌موو ږویه‌که‌وه گرنگی پیت‌دریت.

له‌م سۆنگه‌یه‌وه (ئه‌نجومه‌نی بانگه‌وازو په‌روه‌رده‌ی کۆمه‌لی دادگه‌ریی، هه‌ل‌ده‌ستیت به‌ئه‌نجامدانی پروژه‌ی (به‌هاری دلان)، وه یه‌که‌م پیتش‌برکیش (دوعا‌کانی قورئان) ده‌بیت، بۆ زیاتر گرنگیدان به‌ قورئان و سه‌رقاڵبوون پیغه‌وه، به‌خوێندنه‌وه‌ی و زانینی ماناو ته‌فسیره‌که‌ی و به‌سه‌ربردنی کاتیکی باش له‌خزمه‌تیدا له‌زۆر ږویه‌وه، به‌مه‌به‌ستی خۆ ئاماده‌کردن بۆ تاقیکردنه‌وه له‌ پروژه‌ی پیتش‌برکیشه‌دا.

وه سه‌رجه‌م موسوڵمانان له‌ هه‌ر ته‌مه‌نیکدا بن له‌ (هه‌ردوو ره‌گه‌ز)، ده‌توانن به‌شداربن له‌و پیتش‌برکیشه‌دا، وه (سه‌د) که‌س له‌وانه‌ی نمره‌ی به‌رز به‌ ده‌ست ده‌هیتن خه‌لات ده‌کړین.

دوعای موحه‌ممه‌د پیغه‌مبه‌ر صلی الله علیه وسلم:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ (۱) الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ
(۲) الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ (۳) مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ (۴) إِيَّاكَ نَعْبُدُ
وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ (۵) اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ (۶) صِرَاطَ الَّذِينَ
أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ (۷)

(الفاتحه: ۱-۷)

به‌ناوی خوای به‌خشنده‌ی میهره‌بان، هه‌موو سوپاس و
ستایشیک بۆ خوای په‌روه‌ردگاری جیهانیان، به‌خشنده‌ی
میهره‌بانه (ته‌نها ئه‌وه) خاوه‌نی پۆزی سزا و پاداشت دانه‌وه
(خوایه) ته‌نها تق ده‌په‌رستین، وه ته‌نها له‌تق داوای یارمه‌تی
ده‌که‌ین، پێنموونیمان بکه بۆ پێگای راستی پێگای ئه‌وانه‌ی که
چاکه‌ت له‌گه‌ل کردوون (له پیغه‌مبه‌ران و راستگویان و شه‌هیدان
و چاکه‌کاران)، نه‌ک (پێگای) ئه‌وانه‌ی خه‌شمی (تۆ)یان لیکیراوه
(وه‌ک جوله‌که و هاوکرده‌وه‌کانیان) وه نه‌ک (پێگای) گومرایان
وه‌ک (گاواره‌کان و هاوکرده‌وه‌کانیان).

مانای وشه‌کان:

همو سوپاس و ستایشیک بۆ خوا	الْحَمْدُ لِلَّهِ
په‌روه‌ردگاری جیهانیان	رَبِّ الْعَالَمِينَ
به‌خشنده‌ی میهره‌بان	الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ
خاوه‌نی پروژی سزا و پاداشت دانه‌وه	مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ
(خوایه) ته‌نها تو ده‌په‌رستین	إِيَّاكَ نَعْبُدُ
وه ته‌نها له‌تو داوای یارمه‌تی ده‌که‌ین	وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ
پیتموونیمان بکه	اهْدِنَا
بۆ ڕینگای راستی	الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ
ڕینگای ئه‌وانه‌ی که چاکه‌ت له‌گه‌ل کردوون	صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ
نه‌ک (پینگای) ئه‌وانه‌ی خه‌شمی (تو) یان لێگیراوه	غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ
وه نه‌ک (پینگای) گومرایان	وَلَا الضَّالِّينَ

باسی فہزل و گہورہ‌ی سورہ‌تی فاتحہ

عَنْ أَبِي سَعِيدٍ بْنِ الْمُعَلَّى قَالَ: كُنْتُ أَصَلِّي، فَدَعَانِي النَّبِيُّ - صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - فَلَمْ أَجِبْهُ، قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، إِنِّي كُنْتُ أَصَلِّي. قَالَ: ((أَلَمْ يَقُلِ اللَّهُ: (اسْتَجِيبُوا لِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ إِذَا دَعَاكُمْ) (الأنفال: ٢٤)) ثُمَّ قَالَ: ((أَلَا أُعَلِّمُكَ أَعْظَمَ سُورَةٍ فِي الْقُرْآنِ قَبْلَ أَنْ تَخْرُجَ مِنَ الْمَسْجِدِ؟)). فَأَخَذَ بِيَدِي، فَلَمَّا أَرَدْنَا أَنْ نَخْرُجَ قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، إِنَّكَ قُلْتَ: ((الْعَلَّمَكَ أَعْظَمَ سُورَةٍ مِنَ الْقُرْآنِ)). قَالَ: ((الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ هِيَ السَّبْعُ الْمَثَانِي وَالْقُرْآنُ الْعَظِيمُ الَّذِي أُوتِيَتْهُ)). رواه البخاري

واٲه: ٲه بو سه عیدی کوری موعه‌لا (ره‌زای خوای لی بی) ده‌لی: من (له‌مزگه‌وتدا) نویژم ده‌کرد، جا پیغه‌مبه‌ری خوا (صلی الله علیه وسلم) بانگی کردم منیش وه‌لام نه‌دایه‌وه، ووتم: ٲه‌ی پیغه‌مبه‌ری خوا من نویژم ده‌کرد (بویه وه‌لام نه‌دایته‌وه) پیغه‌مبه‌ریش (صلی الله علیه وسلم) فهرمووی: ((ٲایا خوا نه‌یفهرمووه: وه‌لامی خوا و پیغه‌مبه‌ر بده‌نه‌وه کاتی بانگی کردن)) له‌پاشان فهرمووی ٲیم: ((ٲایا ٲیش ٲه‌وه‌ی له‌ مزگه‌وت برؤیته‌ دهره‌وه‌ فیزی گه‌وره‌ترین سورته‌ت بکه‌م له‌ قورئاندا؟)) ٲینجا ده‌ستی گرتم، جا که ویستمان له‌ مزگه‌وت برؤینه‌ دهره‌وه‌ عهرزم کرد: ٲه‌ی پیغه‌مبه‌ری خوا تو فهرمووت: ((بیگومان گه‌وره‌ترین سورته‌تی قورئانت فیز ده‌که‌م)) فهرمووی: (سورته‌تی) ((الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ))، ٲه‌و سورته‌ت جه‌وت ٲایه‌تی دوباره بووه‌وه‌یه وه‌ ٲه‌و قورئانی گه‌وره‌یه که به‌من دراوه‌)).

دوعای نادمه و حهوا (علیهما السلام):

﴿قَالَ رَبَّنَا ظَلَمْنَا أَنْفُسَنَا وَإِنْ لَمْ تَغْفِرْ لَنَا وَتَرْحَمْنَا لَنَكُونَنَّ مِنَ
الْخَاسِرِينَ﴾ (الأعراف: ۲۳)

هر دو وکیان و تیان: نهی پروهردگارمان نیمه ستممان له
خومان کرد جا نه‌گهر لیتمان نه‌بوری و میهره‌بانیمان له‌گهل
نه‌که‌یت سویند به‌خوا به‌دلنیا‌یه‌وه نیمه له زیانباران ده‌بین.

مانای وشه‌کان:

رَبَّنَا	نهی پروهردگارمان
ظَلَمْنَا أَنْفُسَنَا	ستممان له خومان کرد
وَإِنْ لَمْ تَغْفِرْ لَنَا	جا نه‌گهر لیتمان نه‌بوری
وَتَرْحَمْنَا	وه ره‌حمان بین نه‌که‌یت
لَنَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ	سویند به‌خوا به‌دلنیا‌یه‌وه نیمه له زیانباران ده‌بین

دوعای نه‌وانه‌ی له نه‌رافدان:

﴿رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ﴾ (الأعراف: ۴۷)
 نه‌ی په‌روه‌ردگارمان مه‌مانخه‌ره ږیزی گه‌لی سته‌مکارانه‌وه.

مانای وشه‌کان:

له‌مانخه‌ره	لَا تَجْعَلْنَا
ږیزی گه‌لی سته‌مکارانه‌وه	مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ

دوعای شوعه‌یب پیغه‌مبه‌ر (علیه السلام):

﴿رَبَّنَا افْتَحْ بَيْنَنَا وَبَيْنَ قَوْمِنَا بِالْحَقِّ وَأَنْتَ خَيْرُ الْفَاتِحِينَ﴾

الأعراف: ۸۹

نه‌ی په‌روه‌ردگارمان له نیتوان ئیمه و گه‌له‌که‌ماندا حوکم و
 ږیار بده به‌هق تق باشتړینی ږیار ده‌رانی.

مانای وشه‌کان:

افتخ	حوکم و بریار بده
بَيْنَنَا وَبَيْنَ قَوْمِنَا	له نیوان نیمه و گه‌له‌که‌ماندا
بِالْحَقِّ	به‌هق و راستی
وَأَنْتَ خَيْرُ الْفَاتِحِينَ	وه تو باشترینی بریارده‌رانی

۵

دوعای نهو ساحیرانه‌ی باوهریان هینابه موسا (علیه السلام):

﴿رَبَّنَا أَفْرِغْ عَلَيْنَا صَبْرًا وَتَوَقَّنَا مُسْلِمِينَ﴾ (الاعراف: ۱۳۶)

نه‌ی په‌روه‌ردگارمان ئارامیمان به‌سهردا بریژه و به مسولمانیه‌تی بمانمرینه.

مانای وشه‌کان:

أَفْرِغْ عَلَيْنَا	بریژه به‌سهرماندا
صَبْرًا	ئارامی و خو‌پاگری
وَتَوَقَّنَا مُسْلِمِينَ	وه به مسولمانیه‌تی بمانمرینه

دوعای موسا پیغمبر (علیه السلام):

﴿رَبِّ اغْفِرْ لِي وَلَاخِي وَأَدْخِلْنَا فِي رَحْمَتِكَ وَأَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ﴾

(الأعراف: ۱۵۱)

تھی پەروردگارم له خۆم و براکم خوش به وه بمانخه ره
ناو به زهیی و میهره بانی خۆته وه تو میهره بانترینی هه موو
میهره بانانیت.

مانای وشه کان:

رَبِّ اغْفِرْ لِي وَلَاخِي	تھی پەروردگارم له خۆم و براکم خوش به
وَأَدْخِلْنَا فِي رَحْمَتِكَ	وه بمانخه ره ناو به زهیی و میهره بانی خۆته وه
وَأَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ	وه تۆ میهره بانترینی هه موو میهره بانانیت

دوعای موسا پیغه مبر (علیه السلام):

﴿فَاغْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا وَأَنْتَ خَيْرُ الْغَافِرِينَ ﴿٦٠﴾ وَانْكُتِبْ لَنَا فِي هَذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ إِنَّا هُذْنَا إِلَيْكَ قَالَ عَذَابِي أُصِيبُ بِهِ مَنْ أَشَاءُ وَرَحْمَتِي وَسِعَتْ كُلَّ شَيْءٍ﴾ (الأمراف: ۱۵۵-۱۵۶)

که واته لیمان خوش ببهو په حمان پڼ بکه چونکه باشتړین لیږوده هر توی (خوايه) له دنیاډا چاکه مان بڼ بنوسه هه روه ها له پرژوی دوايشدا به پرستی ئیمه بڼ لای تو که راوینه ته وه (په روه رډگار) فهرمووی: سزاو نازارم دوو چاری هر که سیک ده که م که بمهوی وه به زه یی و په حمتیسم هه موو شتیکی کرتوته وه.

مانای وشه کان:

فَاغْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا	که واته لیمان خوش ببهو په حمان پڼ بکه
وَأَنْتَ خَيْرُ الْغَافِرِينَ	چونکه باشتړین لیږوده هر توی (خوايه)
إِنَّا هُذْنَا إِلَيْكَ	به پرستی ئیمه بڼ لای تو که راوینه ته وه
عَذَابِي	سزاو نازارم
أُصِيبُ بِهِ مَنْ أَشَاءُ	دوو چاری هر که سیک ده که م که بمهوی
وَرَحْمَتِي	وه به زه یی و په حمتیسم
وَسِعَتْ كُلَّ شَيْءٍ	هه موو شتیکی کرتوته وه

دوعای گهلی موسا پیغه مبه‌ر (علیه السلام):

﴿رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا فِتْنَةً لِّلْقَوْمِ الظَّالِمِينَ﴾ (۸۵) وَنَجِّنَا بِرَحْمَتِكَ مِنَ
الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ﴿۸۶﴾ (یونس: ۸۵-۸۶)

ئه‌ی په‌روه‌ردگارمان مه‌مانگیره به جیگه‌ی ئه‌شکه‌نجه‌و
نازار بۆ گه‌لی سته‌مکاران. وه‌ رزگارمان بکه به به‌زه‌یی خۆت
له‌ده‌ست کۆمه‌لی بن به‌روایان.

مانای وشه‌کان:

مه‌مانکه به‌هۆی تاقیکردنه‌وه	لَا تَجْعَلْنَا فِتْنَةً
بۆ گه‌لی سته‌مکاران	لِّلْقَوْمِ الظَّالِمِينَ
وه‌ رزگارمان بکه به به‌زه‌یی خۆت	وَنَجِّنَا بِرَحْمَتِكَ
له‌ده‌ست کۆمه‌لی بن به‌روایان	مِنَ الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ

دوعای موسا پیغه‌مبەر (علیه السلام):

﴿رَبَّنَا إِنَّكَ آتَيْتَ فِرْعَوْنَ وَمَلَأَهُ زِينَةً وَأَمْوَالًا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا
رَبَّنَا لِيُضِلُّوا عَنْ سَبِيلِكَ رَبَّنَا اطْمِسْ عَلَى أَمْوَالِهِمْ وَاشْدُدْ عَلَى
قُلُوبِهِمْ فَلَا يُؤْمِنُوا حَتَّى يَرَوْا الْعَذَابَ الْأَلِيمَ﴾ (سوره اعراف، آیه ۸۸)

ئەى پەروەردگارمان بەراستى تۆ بەخشیووتە بە
فیرعەون و کومەلەکەى ھۆکارى پازانەوہ و جوانى و مال و
سامانى زۆر لە ژيانى دنیادا ئەى پەروەردگارمان بۆ ئەوێ
خەلک گومرا بکەن لە ڕێگای تۆ ئەى پەروەردگارمان مال و
سامانیان لە ناوی بەرە و مەبێتە وەدەکانیان ڕەق و ڕەش
بکە چونکە بڕوا ناھێنن ھەتا (بەچاوى خویان) نەبینن سزای
سەختى ئازاردەر. (ئەم دوعایەش پەيوەندى بە و کات ساتەو
کەسانەوہ ھەيە).

مانای وشه‌کان:

آتیت	به‌خشیووته
فِرْعَوْنُ وَمَلَأُ	به‌فیرعه‌ون و پیاو ماقوله‌کانی
زِينَةُ وَأَمْوَالًا	هۆکاری پازانه‌وه و جوانی و مال و سامانی زور
لِيُضِلُّوا عَنْ سَبِيلِكَ	بۆ ئه‌وه‌ی خه‌لك گومرا بکه‌ن له رینگاو ریتیازی تو
اطْمِئْسْ عَلَى أَمْوَالِهِمْ	مال و سامانیان له ناوی به‌ره و مه‌یه‌یله
وَأَشْدُدْ عَلَى قُلُوبِهِمْ	وه‌دله‌کانیان ره‌ق و ره‌ش بکه

۱۰

دوعای نوح پینعه‌مبه‌ر (علیه السلام):

«رَبِّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أَسْأَلَكَ مَا لَيْسَ لِي بِهِ عِلْمٌ وَإِلَّا تَغْفِرْ لِي وَتَرْحَمْنِي أَكُنْ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿٥٧﴾»

هود: ۴۷

په‌روه‌ردگارم به‌راستی من په‌نات بین ده‌گرم (له‌وه‌ی) داوای شتیکت لی بکه‌م که نایانم وه‌ئه‌گه‌ر نه‌بوریت لیم و په‌حمم بین نه‌که‌ی له زیان لیکه‌وتوان ده‌بم.

مانای وشه‌کان:

به‌راستی من په‌نات بین ده‌گرم	إِنِّي أَعُوذُ بِكَ
(له‌وهی) داوای شتیکت لڼ بکه‌م	أَنْ أَسْأَلَكَ
که هیچ زانیارییه‌کم ده‌براره‌ی نیه	مَا لَيْسَ لِي بِهِ عِلْمٌ
نه‌گه‌ر نه‌بوریت لڼم و په‌حمم بین نه‌که‌ی	وَالْأَتَغْفِرُ لِي وَتَرْحَمَنِي
زیان لڼکه‌وتوان	الْحَقَائِرِينَ

۱۱

دوعای یوسف پیغمبر (علیه السلام):

﴿رَبِّ قَدْ آتَيْتَنِي مِنَ الْمُلْكِ وَعَلَّمْتَنِي مِنْ تَأْوِيلِ الْأَحَادِيثِ فَاطِرَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ أَنْتَ وَلِيَّ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ تُوفِّني مُسْلِمًا
وَالْحَقِّني بِالصَّالِحِينَ (٥٣)﴾

یوسف: ۱۰۱

ښه‌ی په‌روه‌ر دگرم به‌راستی پیت به‌خشیووم هه‌ندیک له ده‌سه‌لات و پاشایه‌تی وه هه‌ندیکش له لڼکه‌دانه‌وه‌ی خه‌وت فیرکردوم ښه‌ی دروست کاری ښاسمانه‌کان و زه‌وی تو پشتیوان و یارمه‌تی ده‌ری منی له دنیا و له پروژه دواپی دا به موسولمانیتی بمرینه و (له‌دوا پروژه دا) بمخه‌ره ریزی پیاو چاکنه‌وه، (به‌شی به‌که‌می ښه‌م دوعایه تاییه‌ته به یوسف پیغمبره‌وه (علیه السلام).

مانای وشه کان:

فَدَّ آتَيْتَنِي	به راستی پخت به خشیووم
الْمَلِكِ	دهسهلات وپاشایه تی
وَعَلَّمْتَنِي	وه فیرتکردوم
مِنْ تَأْوِيلِ الْأَحَادِيثِ	هه ندیک له لیکدانه وهی خو
فَاطِرَ	به دیهینه ری، دروستکاری
أَنْتَ وَلِيّ	تو پشتیوان و یارمه تی ده ری منی
تَوْفِي مُسْلِمًا	به موسولمانیتی بمرینه
وَالْحَقِيقِي بِالصَّالِحِينَ	وه (له دوا پوژدا) بمخره پیزی

دوعای نبیراهیم پیغه مبه ر (علیه السلام):

«رَبِّ اجْعَلْ هَذَا الْبَلَدَ آمِنًا وَاجْنُبْنِي وَبَنِيَّ أَنْ نَعْبُدَ الْأَصْنَامَ
(۱) رَبِّ إِنَّهُمْ أَضَلَلْنِي كَثِيرًا مِنْ النَّاسِ فَمَنْ تَبِعَنِي فَإِنَّهُ مِنِّي
وَمَنْ عَصَانِي فَإِنَّكَ غَفُورٌ رَحِيمٌ (۲) رَبَّنَا إِنِّي أَسْكَنْتُ مِنْ
دُورَتِكَ بَوَادِ غَيْرِ ذِي زَرْعٍ عِنْدَ بَيْتِكَ الْمُحَرَّمِ رَبَّنَا لِيُقِيمُوا الصَّلَاةَ

فَاجْعَلْ أَفْئِدَةً مِنَ النَّاسِ تَهْوِي إِلَيْهِمْ وَارْزُقْهُمْ مِنَ الثَّمَرَاتِ لَعَلَّهُمْ
يَشْكُرُونَ ﴿٥٧﴾ رَبَّنَا إِنَّكَ تَعْلَمُ مَا نَخْفِي وَمَا نَعْلُنُ وَمَا يَخْفَى عَلَى
اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ ﴿٥٨﴾ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي
وَهَبَ لِي عَلَى الْكِبَرِ إِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ إِنَّ رَبِّي لَسَمِيعُ الدُّعَاءِ
﴿٥٩﴾ رَبِّ اجْعَلْنِي مُقِيمَ الصَّلَاةِ وَمِنْ ذُرِّيَّتِي رَبَّنَا وَتَقَبَّلْ دُعَاءِ
﴿٦٠﴾ رَبَّنَا اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِلْمُؤْمِنِينَ يَوْمَ يَقُومُ الْحِسَابُ ﴿٦١﴾ ﴿٥٨﴾

ابراهیم: ۳۵ - ۴۱

ئەي پەروەردگارم ئەم شارە (مەككە) بکە بە شارێکی ئارام
و ئاسایش وە خۆم و کۆڕەکانم بپاریزە و دوورخەرەو و لەوێ
بته‌کان بپەرستین. ئەي پەروەردگارم بیکومان ئەو بێتانه زۆر
لە خەڵکیان گومرا کردوو (و لایان دان لەپێگەي پاست) جا
هەر کەسێ (لە پۆلەکانم) شوێنێ من کەوت ئەو بیکومان لە
منە هەرکەسێش سەرپێچی کردم ئەو بیکومان تۆ لێبوردەي
مێهرەبانی. ئەي پەروەردگارم من هەندێ لە پۆلەکانم
نیشته‌جێ کرد لە شیوێکی بێ کشتوکال دا لای ماله‌ پیرۆز و
پزیزگیراوه‌کەت ئەي پەروەردگارم تا بە چاکی نوێژ بەجی
بیتن بەلکو دلی خەڵکانی و الێکەیت سوزیان بێی بۆ لایان و لە
هەموو بەر و میوه‌یه‌کیش پزیزیان بدە بەلکو شوکرانه‌ بژێربن.
ئەي پەروەردگارم بەراستی هەرچی دەشارینه‌وه و هەرچی
ناشکرا دەکەین تۆ دەیزانیت وە هیچ شتی لای خوا شاراوه‌ نی

یه نه له‌زه‌وی و نه له‌ئاسماندا. هه‌موو سوپاس و ستایشیک
بۆ ئه‌و خوایه‌ی که ئیسماعیل و ئیسحاقی پێ به‌خشیم به‌پیری
به‌راستی په‌روه‌ردگارم بیسه‌ری دوعا و پارانه‌وه‌یه. ئه‌ی
په‌روه‌ردگارم من و پۆله‌کانم وا لێکه‌ی به‌ چاکی نوێژه‌کان
به‌جێ بێتین ئه‌ی په‌روه‌ردگارمان پارانه‌وه و نزاکه‌م وهرگره.
ئه‌ی په‌روه‌ردگارمان له‌ من و باوکم و دایکم و هه‌موو برۆاداران
ببوره و خوش بیه له‌ پۆژیک دا که لێرسینه‌وه ده‌کری و به‌رپا
ئیه‌ی. (ئه‌م دوعایه‌ش باسه‌کانی تاییه‌تن به‌ ئیبراهیم پێغه‌مبه‌ره‌وه
(علیه السلام).

مانای وشه‌کان:

ئارام و ئاسایش	أَمِنًا
وه‌ بمپارێزه	وَأَجْنَبِي
بت و په‌ستراره‌کان	الْأَصْنَامَ
گومرایان کردوه	أَضَلُّنَا
شوین من که‌وت	تَبَعْنِي
سه‌رپنجی کردم	عَصَانِي

نیشته جیم کرد	أَسْكَنْتَ
له شیویکی بن کشتو کال دا	بَوَادِ غَيْرِ ذِي زَرْعٍ
لای ماله پیروز و پرزگیراوه کهت دا	بَيْتِكَ الْمُحَرَّمِ
تا به چاکی نوێژ به جی بینن	لِيُقِيمُوا الصَّلَاةَ
دلی خه لکانیک	أَقْبَدَهُ مِنَ النَّاسِ
سوزیان بین بو لایان	تَهْوَى إِلَيْهِمْ
بهروبوم و میوه جات	الشَّجَرَاتِ
ئهوهی دهیشارینه وه	مَا تَخْفَى
وه ئهوهی ئاشکراده کهین	وَمَا تُعْلِنُ
پنی به خشیم	وَهَبْ لِي
به پیری	عَلَى الْكِبَرِ
بیسهری دوعا و پارانه وهیه	لَسَمِيعِ الدُّعَاءِ
بمگیره، بمکه ره	اجْعَلْنِي
به به جهینهری نوێژه کان به چاکی	مُقِيمِ الصَّلَاةِ
پوله کانم	دُرِّيِّ

دوعای باوهداران له نوممه‌تی ئیسلام:

﴿رَبِّ اَرْحَمُهُمَا كَمَا رَبَّيْتَانِي صَغِيرًا﴾ (۲۴) الإسراء: ۲۴

ئە‌ی پەر‌وه‌ردگارم پەر‌حمیان هه‌رچۆن ئه‌وان منیان
پەر‌وه‌رده کرد به مندالی.

مانای وشه‌کان:

رَبِّ اَرْحَمُهُمَا	ئە‌ی پەر‌وه‌ردگارم پەر‌حمیان هه‌رچۆن ئه‌وان منیان (به‌دایک و باوکم)
رَبَّيْتَانِي	هه‌ردوکیان (دایک و باوکم) پەر‌وه‌رده‌یان کردم
صَغِيرًا	به مندالی، کاتن مندال بووم

دوعای موحه مهد پیغمبر صلی الله علیه وسلم:

﴿وَقُلْ رَبِّ اَدْخِلْنِيْ مُدْخَلَ صِدْقٍ وَّاَخْرِجْنِيْ مُخْرَجَ صِدْقٍ وَّاجْعَلْ لِّيْ مِنْ لَّدُنْكَ سُلْطٰنًا نَّصِيْرًا﴾ (۸۰)

الإسراء: ۸۰

وہ بلیٰ ثئی پەرورەدگارم (لەھەر کارینکدا بووم) راست و چاک پیم ئەنجام بەدە راست و چاکیش پیم کوتایی بیتە وە لەلایەن خۆتەوہ بۆم بسازیتە دەسەلاتیکی یارمەتی دەر (کە زال بێ بەسەر ھەموو کۆسپینکدا).

قَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِمَكَّةَ فَأَمَرَ بِالْهَجْرَةِ وَأُنْزِلَ عَلَيْهِ: (وَقُلْ رَبِّ اَدْخِلْنِيْ مُدْخَلَ صِدْقٍ وَّاَخْرِجْنِيْ مُخْرَجَ صِدْقٍ وَّاجْعَلْ لِّيْ مِنْ لَّدُنْكَ سُلْطٰنًا نَّصِيْرًا) الإسراء: ۸۰

رواه أحمد والترمذي والحاكم

ئێبنو عەبباس (پەزای خاویان لئ بێ) دەلێ: پێغەمبەر لە ھەککە بوونینجا فەرمانی پێکرا بە کۆچکردن (بۆ مەدینە) وە ئەم ئایەتە ی بۆ دابەزینرا: (وہ بلیٰ ثئی پەرورەدگارم (لەھەر کارینکدا بووم) راست و چاک پیم ئەنجام بەدە راست و چاکیش پیم کوتایی بیتە وە لەلایەن خۆتەوہ بۆم بسازیتە دەسەلاتیکی یارمەتی دەر (کە زال بێ بەسەر ھەموو کۆسپینکدا).

مانای وشهکان:

أَدْخِلْنِي مُدْخَلَ صِدْقٍ	(لههر کاریکدا بووم) راست و چاک پیم ته نجام بده
وَأَخْرِجْنِي مَخْرَجَ صِدْقٍ	راست و چاکیش کوتایی بینه پیم
سُلْطَانًا نَصِيرًا	دهسه لاتیکی یارمه تی دهر (که زال بم به سه ره موو کوسپیکدا)

۱۵

دوعای هاوه لانی شهکهوت:

﴿رَبَّنَا آتِنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً وَهَيِّئْ لَنَا مِنْ أَمْرِنَا رَشَدًا﴾ التکوین: ۱۰

ئه ی په ره وردگارمان له لایهن خۆته وه په حمه تیکمان پین
ببه خشه وه پین راست و پرزگاریمان بۆ فه راهم بینه له م نیش
وکاره ماندا.

مانای وشه کان:

رَبَّنَا	ئی پروهردگارمان
آيْنَا	پیمان ببه خشه
مِنْ لَدُنْكَ	له لایهن خوته وه
وَهَيَّيْ لَنَا	وه فراهه م یته بومان
مِنْ أَمْرِنَا	لهم ئیش وکاره ماندا
رَشَدًا	پیی راست و پزگاری

۱۶

دوعای زه کهریبا پیغه مبه ر (علیه السلام):

﴿فَهَبْ لِي مِنْ لَدُنْكَ وَلِيًّا (۵)﴾ مویه: ۵

سا تو له لایهن خوته وه منالیک چاکم پی ببه خشه.

مانای وشه کان:

وَلِيًّا	جیگر وجینشینیک، منالیک
----------	------------------------

دوعای مهریم (علیها السلام):

﴿قَالَتْ إِنِّي أَعُوذُ بِالرَّحْمَنِ مِنْكَ إِنْ كُنْتُ نَقِيًّا﴾ مریم: ۱۸

(مهریم) وتی من په‌نا ده‌گرم به‌خوای میهره‌بان له تو نه‌گهر
تو له خوا ترسیت (وازم لئ بینه و زیانم پی مه‌گه‌یه‌نه).

مانای وشه‌کان:

په‌نا ده‌گرم	أَعُوذُ
به‌خوای میهره‌بان	بِالرَّحْمَنِ
نه‌گهر تو له خوا ترسیت	إِنْ كُنْتُ نَقِيًّا

دوعای موسا پینغه‌مبه‌ر (علیه السلام):

﴿رَبِّ اشْرَحْ لِي صَدْرِي (۵) وَيَسِّرْ لِي أَمْرِي (۶) وَاجْعَلْ لِي وَزِيرًا مِنْ
عَقْدَةٍ مِنْ لِسَانِي (۷) يَفْقَهُوا قَوْلِي (۸) وَاجْعَلْ لِي وَزِيرًا مِنْ
أَهْلِي (۹) هَارُونَ أَخِي (۱۰) اشْدُدْ بِهِ أَزْرِي (۱۱) وَأَشْرِكْهُ فِي

أَمْرِي (٢٥) كَيْ نُسَبِّحَكَ كَثِيرًا (٢٦) وَنَذْكُرَكَ كَثِيرًا (٢٧) إِنَّكَ
كُنْتَ بِنَا بَصِيرًا (٢٨)

٢٥-٢٨

پەروەردگارم سنگم (دل و دەروونم) فراوان بکه، و نیش و
کارم بۆ ئاسان بکه، و گرتی زمانیشم بەرەلا بکه، بۆ ئەوەی لە
قسەکانم تێ بگەن، وە لە خزم و کەسی خۆم کەسێک بکەرە
پشتیوانم، کە هاروونی بڕامە، پشتمی پێ قایم و بەهێز بکه،
بیکەرە هاوێشەم لە کارەکاندا -کەیانە پەیامی خواوە-، بۆ
ئەوەی زۆر ستایشت بکەن، وە یاد و زیکری زۆر بکەن،
بەراستی تۆ بینای بە (هەموو شتێکی) ئێمە. (هەندیکێ ئێم
دوایە تاییبەتە بە پێغەمبەر موساوە (علیه السلام).

مانای وشەکان:

اشْرَحْ لِي صَدْرِي	سنگم (دل و دەروونم) فراوان بکه
وَيَسِّرْ لِي أَمْرِي	وە نیش و کارم بۆ ئاسان بکه
وَاحْلُلْ عُقْدَةً مِنْ لِسَانِي	وە گرتی زمانم بەرەلا بکه
وَزِيرًا	پشتیوانیک
اشْدُدْ بِهِ أَزْرِي	پشتمی پێ قایم و بەهێز بکه
بَصِيرًا	بیناو ئاگاداری

دوعای تهیوب پیغه مبهه (علیه السلام):

﴿أَنْتَ مَسْنَى الضُّرِّ وَأَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ﴾ (۳۳) الأنبياء: ۸۳

به راستی من زیان و ئازار و نهخوشتی دووچارم بووه و
توش میهره بانترینی میهره بانانی.

مانای وشه کان:

مَسْنَى الضُّرِّ	زیان و ئازار و نهخوشتی دووچارم بووه
------------------	-------------------------------------

دوعای زه که ریبا پیغه مبهه (علیه السلام):

﴿رَبِّ لَا تَذَرْنِي فَرْدًا وَأَنْتَ خَيْرُ الْوَارِثِينَ﴾ (۳۴) الأنبياء: ۸۹

ئی پره و ردگارم به تهنه مه مهیلهره وه (مندالیکم یی
بیه خشه) وه تو چاکترین میرانکرانی.

مانای وشه کان:

لَا تَذَرْنِي فَرْدًا	به تهنه مه مهپله ره وه (مندالیکم یه بیه خشه)
وَأَنْتَ خَيْرُ الْوَارِثِينَ	وه تو چاکترین میرانگرانی

۲۱

دوعای نوح پیغمه مبر (علیه السلام):

﴿رَبِّ أَنْزِلْنِي مُنْزَلًا مُبَارَكًا وَأَنْتَ خَيْرُ الْمُنْزِلِينَ﴾ المؤمنون: ۲۱

ئی به روه ردگارم دامبه زینه (له که شتی که) له جیگاهه کی
پیروز و به فهدا (که کتوی جوودی به له کوردستانی تورکیا)
وه تو (خواهه) چاکترینی دابه زینه رانی.

مانای وشه کان:

أَنْزِلْنِي	دامبه زینه (له که شتی که)
مُنْزَلًا	له جیگاهه کی
مُبَارَكًا	پیروز و به فهدا (که کتوی جوودی به له کوردستانی تورکیا)
وَأَنْتَ خَيْرُ الْمُنْزِلِينَ	وه تو (خواهه) چاکترینی دابه زینه رانی

دوعای موحه ممد پښه مبر صلی الله علیه وسلم:

﴿رَبِّ إِنَّمَا تُرِيدُنِي مَا يُوعَدُونَ (۱) رَبِّ فَلَا تَجْعَلْنِي فِي الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ (۲)﴾

المؤمنون: ۹۳ - ۹۴

ښه پوره دگارم نه گهر نهو سزایه ی که به لښ دراوه به وان
هر نیشانم ددهیت. ښه پوره دگارم مه مخره پریزی گهلی
سته مکارانه وه.

مانای وشه کان:

نمکه هر نیشانم ددهیت	إِنَّمَا تُرِيدُنِي
نهو سزایه ی که به لښ دراوه به وان	مَا يُوعَدُونَ
که واته مه مخره	فَلَا تَجْعَلْنِي

دوعای موحه‌مهد پیغمبر صلی الله علیه وسلم:

﴿رَبِّ اغْوِذْ بَكَ مِنْ هَمَزَاتِ الشَّيَاطِينِ﴾ (۱۳۱) وَأَعُوذُ بِكَ رَبَّ أَنْ
يَحْضُرُونِ ﴿۱۳۲﴾
المؤمنون: ۹۷ - ۹۸

تھی پەر وەردگارم پەنا دەگرم بە تۆ لە خەتەرە (و پالەنەر)
و وەسوەسە‌ی شەیتانەکان، وە پەنات پێ دەگرم لەوە‌ی
(شەیتانەکان) ئامادە‌ی لام (سەرم لێ بشیوێت).

مانای وشەکان:

له خەتەرە (و پالەنەر) و وەسوەسە‌ی شەیتانەکان	مِنْ هَمَزَاتِ الشَّيَاطِينِ
لەوە‌ی (شەیتانەکان) ئامادە‌ی لام (سەرم لێ بشیوێت)	أَنْ يَحْضُرُونِ

دوعای کافران:

﴿رَبَّنَا غَلَبَتْ عَلَيْنَا شِقْوَتُنَا وَكُنَّا قَوْمًا ضَالِّينَ (۱) رَبَّنَا أَخْرِجْنَا مِنْهَا فَإِنْ عُدْنَا فَإِنَّا ظَالِمُونَ (۲)﴾
المؤمنون: ۱-۶-۱۰۷

ئەو پەروردگاری ئیمە بەدی و خراپی خۆمان زال
بوو بوو بەسەرماندا وە ئیمە کەسانیکی گومراپوین، ئەو
پەروردگارمان لەم (دۆزەخە) دەرمان بێتە جا ئەگەر جاریکی
تر گرەپاینەو (بۆ بێ باوەڕی) ئەو بەراستی ئیمە ستەمکارین.
(دەبی مسوڵمان خۆی بیاریزی کردووە کانی لە دنیاوا و نەبیت
لە قیامەتدا ئەو دوعایە بکات کە دوعای کافرو بیناوەرانه)

مانای وشەکان:

غَلَبَتْ عَلَيْنَا	زال بوو بەسەرماندا
شِقْوَتُنَا	بەدبەختی نەگەتی خۆمان
ضَالِّينَ	گومراپان
أَخْرِجْنَا مِنْهَا	لەم (دۆزەخە) دەرمان بێتە

دوعای کومه‌لی له باوه‌رداران:

﴿رَبَّنَا آمَنَّا فَاغْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا وَأَنْتَ خَيْرُ الرَّاحِمِينَ﴾ المؤمنون: ۱۰۹

ئە‌ی په‌روه‌ردگارمان ئێمه‌ باوه‌رمان هه‌تاوه‌ ده‌ی لێیان خۆش به‌ و په‌حمان بێ بکه‌ چونکه‌ تو چاکترینی میه‌ره‌بانانی.

مانای وشه‌کان:

رَبَّنَا آمَنَّا	ئە‌ی په‌روه‌ردگارمان ئێمه‌ باوه‌رمان هه‌تاوه‌
وَأَنْتَ خَيْرُ الرَّاحِمِينَ	وه‌ تو چاکترینی میه‌ره‌بانانی

دوعای موحه‌مه‌د پێغه‌مبه‌ر صلی الله علیه وسلم:

﴿رَبِّ اغْفِرْ وَارْحَمْ وَأَنْتَ خَيْرُ الرَّاحِمِينَ﴾ المؤمنون: ۱۱۸

ئە‌ی په‌روه‌ردگارم لێم خۆش به‌ و په‌حمان بێ بکه‌ وه‌ تو (خواه‌) چاکترینی میه‌ره‌بانانی.

دوعای (عباد الرحمن) به‌نده‌یانی خوی میهره‌بان:

﴿رَبَّنَا اصْرِفْ عَنَّا عَذَابَ جَهَنَّمَ إِنَّ عَذَابَهَا كَانَ غَرَامًا﴾

الفرقان: ۶۵

ئهی پروه‌ردگارمان سزای دۆزه‌خمان لی لاده به‌راستی
سزای ئه‌و (دۆزه‌خه) لانه‌چووی به‌رده‌وامه.

مانای وشه‌کان:

اصْرِفْ عَنَّا	لایده لیتمان، دووری خه‌روهه لیتمان
غَرَامًا	لانه‌چووی به‌رده‌وامه

دوعای ئه‌و باوه‌رداران‌هی یادی خودا ده‌که‌ن:

﴿رَبَّنَا هَبْ لَنَا مِنْ أَزْوَاجِنَا وَذُرِّيَّاتِنَا قُرَّةَ أَعْيُنٍ وَاجْعَلْنَا لِلْمُتَّقِينَ

إِمَامًا ﴿٧٤﴾﴾ الفرقان: ۷۴

ئهی پروه‌ردگارمان بیه‌خشه پیتمان له هاوسه‌ران و نه‌وه‌کانمان
(منداله‌کانمان) ئه‌وه‌ی چاوانی پین گه‌ش بێ هوی دلخووشی بیت وه
بمانکه به‌پیشه‌وای پارێزکاران و له‌خواترسان.

مانای وشه‌کان:

رَبَّنَا هَبْ لَنَا	ئهی په‌روه‌ردگارمان بیه‌خشه پیمان
مِنْ أَرْوَاجِنَا وَذُرِّيَّاتِنَا	له هاوسه‌ران و نه‌وه‌کانمان (منداله‌کانمان)
قُرَّةَ أَعْيُنٍ	ئوه‌ی چاوانی پین گه‌ش بین هوی دلخوشی بیت
وَأَجْعَلْنَا لِلْمُتَّقِينَ إِمَامًا	وه بمانکه به پیشه‌وای پاریزکاران و له‌خواترسان

۲۹

دوعای نبیراهیم پیغه‌مبه‌ر (علیه السلام):

﴿رَبِّ هَبْ لِي حُكْمًا وَأَلْحِقْنِي بِالصَّالِحِينَ﴾ (۸۳) ﴿وَاجْعَلْ لِي لِسَانَ صِدْقٍ فِي الْآخِرِينَ﴾ (۸۴) ﴿وَاجْعَلْنِي مِنْ وَرَثَةِ جَنَّةِ النَّعِيمِ﴾ (۸۵) ﴿وَاعْفُ رُ لِي أَبِي إِنَّهُ كَانَ مِنَ الصَّالِحِينَ﴾ (۸۶) ﴿وَلَا تُخْزِنِي يَوْمَ يُنْعَثُونَ﴾ (۸۷)

الشعراء: ۸۳ - ۸۷

ئهی په‌روه‌ردگارم دانایم پین بیه‌خشه بمبه‌ره پیزی
پیاوچا‌کانه‌وه. وه باس کردنم به چاکه له‌ناو گه‌له داهات‌وه‌کاندا
پین بیه‌خشه. وه بمگیرئ له‌وه‌رگرانی به‌ه‌شتی پر نازو نیعمه‌ت.
وه له باو‌کم خوش بیه به‌راستی ئه‌و له‌گومرایانه. وه شه‌رمه‌زار
و ریسوام مه‌که له پروژیکدا که (خه‌لکی) زیندوو ده‌کړینه‌وه.

مانای وشه‌کان:

رَبِّ هَبْ لِي حُكْمًا	ته‌ی پوره‌ردگارم دانایم بی بیه‌خشه
وَالْحَقِيقِي بِالصَّالِحِينَ	بمبهره‌ پیزی پی‌او‌چا‌کانه‌وه
وَاجْعَلْ لِي لِسَانَ صِدْقٍ	وه‌باسکردن به‌چاکهم پی‌بیه‌خشه
فِي الْآخِرِينَ	له‌ناو‌گه‌له‌ داهات‌وه‌ک‌اندا
مِنْ وَرَثَةٍ	له‌وه‌رگرانی
جَنَّةِ النَّعِيمِ	به‌ه‌شتی پر نازو نیعمه‌ت
الصَّالِينَ	گومرایان
وَلَا تُخْزِنِي	وه‌شهرمه‌زار و پی‌سوام‌مه‌که
يَوْمَ يُنْعَثُونَ	له‌پوژیکدا که (خه‌لکی) زیندوو ده‌کرینه‌وه

۳۰

دوعای نوح پی‌غه‌مبه‌ر (علیه‌السلام):

﴿رَبِّ إِنَّ قَوْمِي كَذَّبُونِ (٣٧) فَافْتَحْ بَيْنِي وَبَيْنَهُمْ فَتْحًا وَنَجِّنِي
وَمَنْ مَعِيَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ (٣٨)﴾

الشعراء: ۱۱۷ - ۱۱۸

ئەي پەروەردگارم بێگومان گەلەكەم بپروایان بێ نەكردم.
كەواتە لە نێوان من و ئەواندا حوكم بدە بەحوكم دانێكی
یەكجاری و من و ئەو باوەردارانەي ئەگەلمدان پزگار بكە.

مانای وشەكان:

بێگومان گەلەكەم بپروایان بێ نەكردم	إِنْ قَوْمِي كَذِبُونَ
كەواتە حوكم بدە	فَالْتَفَعْ
لە نێوان من و ئەواندا	بَيْنِي وَبَيْنَهُمْ
بەحوكم دانێكی یەكجاری	فَتْحًا
وە من پزگار بكە	وَتَحِي
ئەوانەش لەگەلمدان لەباوەرداران	وَمَنْ مَعِيَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ

دوعای لووط پیغمبەر (علیه السلام):

﴿رَبِّ نَجِّنِي وَأَهْلِي مِمَّا يَعْمَلُونَ﴾ (الشعراء: ١٦٩)

ئەي پەروەردگارم خۆم و مال و خێزانم پزگار بكە لە
(قۆلەي) ئەو كردهوەي ئەوان دەيكەن.

مانای وشه کان:

خوم و مال و خیزانم پرگار بکه	نَجِي وَأَهْلِي
له (توله‌ی) نه و کرده‌وی نه‌وان ده‌یکه‌ن	مِمَّا يَفْعَلُونَ

۳۲

دوعای سوله‌ایمان پیغه‌مبه‌ر (علیه السلام):

﴿رَبِّ أَوْزِعْنِي أَنْ أَشْكُرَ نِعْمَتَكَ الَّتِي أَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَعَلَىٰ وَالِدَتِي وَأَنْ أَعْمَلَ صَالِحًا تَرْضَاهُ وَأَدْخِلْنِي بِرَحْمَتِكَ فِي عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ﴾

النمل: ۱۹

نه‌ی په‌روه‌ردگارم وام پ‌ایینه که سوپاسی نه‌و چاکه و نیعمه‌ته‌کانت بکه‌م که رشتووته به‌سه‌ر من و دایک و باوکمدا وه (پام بیته) که کارو کرده‌وی چاکه بکه‌م که تو پئی پازی بیت وه به به‌زه‌سی خوت بمخه‌ره ریزی به‌نده چاکه‌کانت.

مانای وشه کان:

اُوزَغْنِي	پام بينه
أَنْ أَشْكُرَ نِعْمَتَكَ	كه سوپاسی چاكه و نيعمه ته كانت بكم
الَّتِي أَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَعَلَىٰ وَالِدَيَّ	كه رشتوته به سهر من و دايك و باوكمدا
تَرْضَاهُ	كه تق پنی پازی بیت
وَأَدْخِلْنِي بِرَحْمَتِكَ	وه به به زهیی خۆت بمخهره
فِي عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ	پیزی به نده چاكه كانت

دوعای موسا پینغه مبهه (عليه السلام):

﴿قَالَ رَبِّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي فَاغْفِرْ لِي فَغَفَرَ لَهُ إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ﴾

القصص: ۱۶

وتی ئهی پهروه ردگارم به راستی من ستمم له خوځم کرد
دهی لیم خوځسبه جا بیتگومان ته نه ئو لیږوردهی به به زه ییه.

مانای وشه‌کان:

به‌راستی من سته‌مم له خۆم کرد	إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي
ده‌ی لێم خۆشبه	فَاعْفِرْ لِي
ئەویش (خودا) لێی خۆش یوو	فَعَفَّرَ لَه

۳۴

دوعای موسا پێغه‌مبەر (علیه السلام):

﴿رَبِّ نَجِّنِي مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ﴾ القصص: ۲۱

(موسا) وتی ئە‌ی په‌روه‌ردگارم پ‌زگارم بکه له‌م کۆمه‌له‌
سته‌مکاره‌.

مانای وشه‌کان:

پ‌زگارم بکه	نَجِّنِي
-------------	----------

۳۵

دوعای لوط پیغمبر (علیه السلام):

﴿رَبِّ انصُرْنِي عَلَى الْقَوْمِ الْمُفْسِدِينَ﴾ (۵) العنکبوت: ۳۰

تو ای پروردگارم یارم‌تیم بده (و زالم بکه) به‌سهر تو
که‌له خرابه‌کاره‌دا.

مانای وشه‌کان:

رَبِّ انصُرْنِي	تو ای پروردگارم یارم‌تیم بده (و زالم بکه)
عَلَى الْقَوْمِ الْمُفْسِدِينَ	به‌سهر تو که‌له خرابه‌کاره‌دا

۳۶

دوعای کافران:

﴿رَبَّنَا أَبْصَرْنَا وَسَمِعْنَا فَارْجِعْنَا نَعْمَلْ صَالِحًا إِنَّا مُوقِنُونَ﴾

السجدة: ۱۲

ئەوی پەرورەدگاری ئیمە (ئەوی بەلێت پێ دابووین) دیمان و بیستمان دەی بمانگێرەرەو (بۆ دنیا) تا کردەوێ چاک بکەین بەراستی ئیمە دلنایین لە (بونی) قیامت.. (دەبی موسولمان خۆی بپاریزی کردەوێ کانی لە دنیا دا وا نەبێت لە قیامتدا پەشیمان بێت ئەو دوعایە بکات کە کافر و بیباوەران دەیکەن).

مانای وشەکان:

أَهْرَئَا وَسِعْنَا	(ئەوی بەلێت پێ دابووین) دیمان و بیستمان
فَارْجَعْنَا	دەوی بمانگێرەرەو (بۆ دنیا)
إِنَّا مُوقِنُونَ	بەراستی ئیمە دلنایین لە (بونی) قیامت

دوعای کافران (خەلکی سەبەء):

﴿رَبَّنَا بَاعِدْ بَيْنَ أَسْفَارِنَا وَظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ فَجَعَلْنَاهُمْ أَحَادِيثَ وَمَرَّقْنَاهُمْ كُلَّ مُمَرَّقٍ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّكُلِّ صَبَّارٍ شَكُورٍ﴾

سەبەء ۱۹

ئەي پەرەردگارمان ماوەي (پێگەي) سەفەرەکانمان دوور
بخەرەو و ستەمیان لەخۆیان کرد ئێمەش کردمان بە داستانێ
لەناو خەڵکدا بیکێژنەو و پڕۆ و بلاومان کردن (بە ولاتاندا)
بەوپەڕی پڕۆ و بلاو کردن بەراستی لەو بەسەرھاتەدا چەند
نیشانە ھەیە بۆ ھەموو خۆگريکی شوکرانە بژێر. (مسولمان
نابی ئەم دوعایە بکات چونکە ھیتانی خراپەییە بۆیان).

مانای وشەکان:

رَبَّنَا بَاعِدْ بَيْنَ أَسْفَارِنَا	ئەي پەرەردگارمان ماوەي (پێگەي) سەفەرەکانمان دوور بخەرەو و
فَجَعَلْنَاهُمْ أَحَادِيثَ	ئێمەش کردمان بە داستانێ خەڵکدا بیکێژنەو
وَمَزَقْنَاهُمْ كُلَّ مَرْجِيٍّ	پڕۆ و بلاومان کردن (بە ولاتاندا) بەوپەڕی پڕۆ و بلاو کردن
صَبَّارٍ شَكُورٍ	زۆر خۆگري شوکرانە بژێر

دوعای دۆزه‌خیان:

﴿رَبَّنَا أَخْرِجْنَا نَعْمَلْ صَالِحًا غَيْرَ الَّذِي كُنَّا نَعْمَلْ أَوَلَمْ نُعَمِّرْكُم مَّا يَتَذَكَّرُ فِيهِ مَنْ تَذَكَّرَ وَحَاءَكُمُ النَّذِيرُ فَذُوقُوا فَمَا لِلظَّالِمِينَ تَنْصِيرٌ﴾

نسطر: ۲۷

ئەي پەرۋەردىگارمان (لە دۆزەخ) دەرمان بێنە تا کردەوێ چاک بکەین جیاواز لەوێ دەمان کرد (وەلام دەدرێنەو) ئایا تەمەنمان درێژ نەکردن ئەوەندەي ئەوێ دەیهوێ بێر بکاتەو تیايدا بێر بکاتەو وە ترسێنەرتان بۆ ئەهات دەي (ئەو سزا) بچەژن چونکە هیچ یاریدەدەریک بۆ (بێ باوەر) ستمکارەکان نییە. (مسولمان نابێ ئەم دوعایە بکات، چونکە دوعایەکی نابەجێیەو نایەتەدی).

مانای وشەکان:

رَبَّنَا أَخْرِجْنَا	ئەي پەرۋەردىگارمان (لە دۆزەخ) دەرمان بێنە
نَعْمَلْ صَالِحًا	تا کردەوێ چاک بکەین
غَيْرَ الَّذِي كُنَّا نَعْمَلْ	جیاواز لەوێ دەمان کرد
أَوَلَمْ نُعَمِّرْكُم	ئایا تەمەنمان درێژ نەکردن

مَا يَنْذَرُ فِيهِ مَنْ تَذَكَّرَ	ئوہندہی ئوہی دہیہوی بیر بکاتوہ تیایدا بیر بکاتوہ
فَذُوقُوا	دہی (ئو سزا) بچہژن
نَصِيرٍ	پشتیوان ویاریدہدر

۳۹

دوعای نبیراھیم پیغمبر (علیہ السلام):

﴿رَبِّ هَبْ لِي مِنَ الصَّالِحِينَ﴾ الصلوات: ۱۰۰

ئہی پروردگارم مندالیکی چاکم بن ببہخشہ.

۴۰

دوعای کافران:

﴿وَقَالُوا رَبَّنَا عَجِّلْ لَنَا قِطْنَآ قَبْلَ يَوْمِ الْحِسَابِ﴾ ص: ۱۶

وہ وتیان: ئہی پروردگامان پیش پروردی لن پرسینہوہ
بہشکہمان (لہ سزا یا پاداشت) بن بدہ. (نابن مسولمان ئہم
دوعایہ بکات چونکہ داوی ہانتی سزا یا پاداشت دہکن لہ
دنایدا پیش ہانتی قیامت).

مانای وشه‌کان:

عَجَلْ لَنَا	پیشیخه بومان
قَطَلْنَا	به‌شه‌که‌مان (له سزا یا پاداشت)
قَبْلَ يَوْمِ الْحِسَابِ	پیش پرژی لی پرسینه‌وه

۴۱

دوعای سوله‌یمان پیغه‌مبه‌ر (علیه السلام):

﴿رَبِّ اغْفِرْ لِي وَهَبْ لِي مُلْكًا لَا يَنْبَغِي لِأَحَدٍ مِّنْ بَعْدِي إِنَّكَ أَنْتَ
الْوَهَّابُ﴾ (۳۵)

ص: ۳۵

ئه‌ی په‌روه‌رگارم لیتمخوشبه و ده‌سه‌لات و پاشایه‌تیه‌کم پین
بیه‌خشه که دوا‌ی من ده‌س نه‌دا بۆ که‌سی تر بی‌گومان ته‌نها
توی به‌خشنده‌ی هه‌موو شتیکی.

مانای وشه‌کان:

وَهَبْ لِي مُلْكًا	وه ده‌سه‌لات و پاشایه‌تیه‌کم پین بیه‌خشه
لَا يَنْبَغِي	ده‌س نه‌دا، شیاوی نه‌بین
لِأَحَدٍ مِّنْ بَعْدِي	بۆ هه‌یج که‌سیک له پاش من
إِنَّكَ أَنْتَ الْوَهَّابُ	بی‌گومان ته‌نها توی به‌خشنده‌ی هه‌موو شتیکی

دوعای نهو فریستانه‌ی ته سبیحاتی خودا ده‌کهن:

﴿رَبَّنَا وَسِعْتَ كُلَّ شَيْءٍ رَّحْمَةً وَعِلْمًا فَاغْفِرْ لِلَّذِينَ تَابُوا وَاتَّبَعُوا سَبِيلَكَ وَقِهِمْ عَذَابَ الْجَحِيمِ (۷) رَبَّنَا وَأَدْخِلْهُمْ جَنَّاتٍ عَدْنٍ الَّتِي وَعَدْتَهُمْ وَمَنْ صَلَحَ مِنْ آبَائِهِمْ وَأَزْوَاجِهِمْ وَذُرِّيَّاتِهِمْ إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ (۸) وَقِهِمُ السَّيِّئَاتِ وَمَنْ تَقِ السَّيِّئَاتِ يَوْمَئِذٍ فَقَدْ رَجِمْتَهُ وَذَلِكَ هُوَ الْقُورُ الْعَظِيمُ (۹)﴾

غافر: ۷-۹

ئه‌ی په‌روه‌ردگارمان میهره‌بانی و زانیاریت هه‌موو شتیکی گرتوته‌وه ده‌ی خوش ببه له‌وانه‌ی توبه‌یان کردووه و شوینی پیکای تو که‌وتوون و بیانیاریزه له‌سزای دۆزه‌خ ئه‌ی په‌روه‌ردگارمان بیشیان خه‌ره به‌شتانیکی هه‌میشه‌یی که به‌لینت پی دابوون هه‌روه‌ها ئه‌و که‌سانه‌ش چاکه‌کار بوون له‌باووبایران و هاوسه‌ران و پوله‌کانتیان (نه‌وه‌یان) به‌راستی هه‌ر تو زالی کاردروستی. وه بیانیاریزه له‌(تۆله‌ی) تاوانه‌کان چونکه هه‌ر که‌سیک له‌(تۆله‌ی) خراپه و تاوان بیاریزی له‌و پۆزه‌دا ئه‌وه بیگومان په‌حمت پی کردووه وه هه‌ر ئه‌وه‌یه سه‌رکه‌وتنی زۆر گه‌وره.

مانای وشه‌کان:

هه‌موو شتیکی گرتوته‌وه	وَسَعَتْ كُلُّ شَيْءٍ
تویه‌یان کردوه	تَابُوا
وه شوینی پیکای تو که وتوون	وَاتَّبَعُوا سَبِيلَكَ
وه بیانپاریزه	وَقِهِم
سزای دوزه‌خ	عَذَابَ الْجَحِيمِ
به‌شتانیکی هه‌میشه‌یی	جَنَاتٍ عَذْنٍ
به‌لینت پئی دابوون	وَعَدَّتْهُمْ
چاکه‌کار بوون	صَلَحَ
زالی کاردروست	الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ
سه‌رکه‌وتنی گه‌وره	الْقَوْرُ الْعَظِيمُ

۴۳

دوعای کافران:

﴿رَبَّنَا أَرْنَا الَّذِينَ أَضَلَّانَا مِنَ الْجِنَّ وَالْإِنْسِ نَجْعَلُهُمَا تَحْتَ أَقْدَامِنَا
لِيَكُونَا مِنَ الْأَسْفَلِينَ﴾ (۱۵۹)

فصلت: ۲۹

ئەى پەرەردگارمان ئەو دوانەمان نیشان بەدەن کە گومرايان کردین لە جێتۆکە و ئادەمى تا بياىخەينه ژير پيمان تا لە ژيرى ژيرەوہى دۆزەخ بن. (ناىبى مسولمان ئەم دوعايە بکات چونکە کافران لە ناو دۆزەخدا ئەم دوعايە دەکەن).

مانای وشەکان:

رَبَّنَا ارْحَنَا	ئەى پەرەردگارمان نیشان بەدەن
أَضْلَلَنَا	گومرايان کردین
الْأَسْفَلِينَ	ژيرى ژيرەوہى (ی دۆزەخ)

دوعای باوەرداران لە ئوممەتى ئىسلام:

﴿سُبْحَانَ الَّذِي سَخَّرَ لَنَا هَذَا وَمَا كُنَّا لَهُ مُقْرِنِينَ ﴿٥٣﴾ وَإِنَّا إِلَى رَبِّنَا لَمُنْقَلِبُونَ ﴿٥٤﴾﴾

الزخرف: ١٣-١٤

پاک و بێگەردى بۆ ئەو (خوايه)ى کە ئەمەى بۆ پامهيناوين کە ئێمه توانامان بەسەریدا نەبوو. وه بەراستى ئێمه بۆ لای پەرەردگارمان دەکەڕێنەوه.

مانای وشه کان:

سُبْحَانَ الَّذِي	پاک و بیکهردی بُوئو (خواهه‌ی)
سَخَّرَ لَنَا	که رامیهیناوه بُوئیمه
وَمَا كُنَّا لَهُ مُقْرِنِينَ	ئیمه توانامان به‌سهریدا نه‌بوو
لَمَنْقَلِبُونَ	ده‌گهرینه‌وه

۴۵

دوعای کافران:

﴿رَبَّنَا اكْشِفْ عَنَّا الْعَذَابَ إِنَّا مُؤْمِنُونَ﴾ (۱۲: الدخان)

ئهی په‌روه‌ردگارمان ئهم سزایه‌مان له‌سهر لایه به‌راستی
ئیمه باوه‌ردارین.

مانای وشه کان:

اكْشِفْ عَنَّا	له‌سهرمان لاییه
الْعَذَابَ	سزا

دوعای باوهررداری راسته‌قینه:

﴿رَبِّ أَوْزِعْنِي أَنْ أَشْكُرَ نِعْمَتَكَ الَّتِي أَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَعَلَىٰ وَالِدَيَّ وَأَنْ أَعْمَلَ صَالِحًا تَرْضَاهُ وَأَصْلِحْ لِي فِي دُرِّيِّ إِنَّي تُبْتُ إِلَيْكَ وَإِيَّكَ مِنَ الْمُسْلِمِينَ (۱۵)﴾

الأحقاف: ۱۵

ئەو پەروەردگار پامبێتە تا شوکرانە بژیری ئەو بەهره و چاکەت بکەم کە پشتوتە بەسەر من و دایک و باوکم دا وە (پامبێتە) کردەوێ چاک بکەم کە تۆ پێی پازی بێ نەوێکانیشم چاک و صالح بکە بێگومان بۆ لای تۆ کە پراومەتەو وە بەراستی من لە مسولمانانی گەردنکەم.

مانای وشەکان:

وێ (پامبێتە) کردەوێ چاک بکەم	وَأَنْ أَعْمَلَ صَالِحًا
کە تۆ پێی پازی بێ	تَرْضَاهُ
وێ مندال و نەوێکانم صالح بکە	وَأَصْلِحْ لِي فِي دُرِّيِّ
بێگومان بۆ لای تۆ کە پراومەتەو	إِنِّي تُبْتُ إِلَيْكَ

دوعای نوح پێغه مبه‌ر (عليه السلام):

﴿رَبِّ لَا تَذَرْ عَلَى الْأَرْضِ مِنَ الْكَافِرِينَ ذِبَابًا﴾ (٢٨) إِنَّكَ إِنْ تَذَرَهُمْ
يُضِلُّوا عِبَادَكَ وَلَا يَلِدُوا إِلَّا فَاجِرًا كَفَّارًا ﴿٢٩﴾ رَبِّ اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ
وَلِمَنْ دَخَلَ بَيْتِي مُؤْمِنًا وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَلَا تَزِدِ الظَّالِمِينَ
إِلَّا تَبَارًا ﴿٣٠﴾

نوح: ٢٨-٣٠

ئەو پەروەردگار هیچ کەسێک لە بن بڕوایان لەسەر زەوی
مەهیلە. چونکە بێگومان ئەگەر تۆ وازیان لێ بیتیت: بەندەکانی
تۆ گومرا دەکەن وە هەر مندالی تاوانباری سوپاس نەکەر
دەخەنەو. ئەو پەروەردگارم خۆش ببە لە خۆم و باوکم و
دایکم وە لەو کەسە کە دیتە مالم بە بڕوادی یەو وە لە
هەموو پیاوان و ژنانی ئیماندار (خۆش ببە) وە بەشی ستمکاران
زیاد مەکە تیاچوون و لە ناوچوون نەبێ. (نابی مسولمان ئەو
دوعایە بکات کە ئایەتی (٢٦، ٢٧) و کۆتایی ئایەتی (٢٨) دایە ئەو
دوعایە تاییبەتی ئەو پێغه مبه‌ره‌یه).

مانای وشه‌کان:

لَه سَهَر زه ویدا مه یهیلَه	لَا تَذَرْ عَلَى الْأَرْضِ
هیچ که سیک له بی پروایان	مِنَ الْكَافِرِينَ ذَبَابًا
ئه‌گهر تو وازیان لی بیتیت	إِنْ تَذَرَهُمْ
به‌نده‌کانی تو گومرا ده‌که‌ن	يُجْلُوا جَبَابًا
هر مندالی تاوانباری سوپاس نه‌گهر ده‌خه‌نه‌وه	وَلَا يَلْدُوا إِلَّا فَاجِرًا كَثِيرًا
وه به‌شی سته‌مکاران زیاد مه‌که	وَلَا تُرِدُ الْغَالِبِينَ
تیاچوون و له ناوچوون نه‌بی	إِلَّا قَتَارًا

۴۸

دوعای موحه‌ممه‌د پیغه‌مبه‌ر صلی الله علیه وسلم:

﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ (۱) مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ (۲) وَمِنْ شَرِّ غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ (۳) وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ (۴) وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ (۵)﴾

الفلق: ۵-۱

ئهی موحه‌ممه‌د(صلی الله علیه وسلم) بلی: په‌نا ده‌گرم به
دروست که‌ری بوونه‌وه‌ر (په‌روه‌ردگاری به‌ره‌به‌یان) له زیانی
ئه‌وه‌ی که دروستی کردووه. وه له زیانی تاریکی کاتیک که

داین. وه له زیانی فووکه‌ران (جادوو که‌ران) به گری‌ یاندا. وه له زیانی به‌خیل و چه‌سوود کاتیک که چه‌سوودی ببات.

فضل قراءة المعوذتين

عن عقبه بن عامر رضي الله عنه قال: قال رسول الله صلى الله عليه وسلم: (ألم تر آيات أنزلت الليلة لم ير مثلهن قط؟) (قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ) (قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ) رواه مسلم
واته: عوقبه‌ی کوپی عامیر (په‌زای خوای لی بی) ده‌لن: پیغه‌مبه‌ری خوا صلی الله علیه وسلم فه‌رموی: ((ئایا ده‌زانی ئه‌م چه‌ند ئایه‌تیکم دابه‌زینراوه بۆم که هه‌رگیر وینه‌یان نه‌بینراوه؟ (ئایه‌ته‌کانی سوره‌تی) (قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ) و (قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ)).

مانای وشه‌کان:

قُلْ أَعُوذُ	بلی: په‌نا ده‌گرم
بِرَبِّ الْفَلَقِ	به‌ په‌روه‌ردکاری به‌ره‌به‌یان، به‌ دروست که‌ری بوونه‌وه‌ر
مِنْ شَرِّ	له‌ زیانی
مَا خَلَقَ	ئه‌وه‌ی که‌ دروستی کردوه
شَاسِقِ	تاریکی

کاتیک که دادی تاریک دهین	إِذَا وَقَبَ
فوکهران (جادو و کهران)	الْتَّمَائَاتِ
به گری یاندا	فِي الْعَمَدِ
به خیل و حه سوود	حَاسِدِ
کاتیک که حه سوودی بیات	إِذَا حَسَدَ

دوعای موحه ممد پیغمبر صلی الله علیه وسلم:

﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ (۱) مَلِكِ النَّاسِ (۲) إِلَهِ النَّاسِ (۳)﴾
 مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ (۴) الَّذِي يُوَسْوِسُ فِي صُدُورِ النَّاسِ
 (۵) مِنَ الْغِيَةِ وَالنَّاسِ (۶)﴾

الناس: ۱-۶

ثی موحه ممد (صلی الله علیه وسلم) بلی: په نا دهگرم به
 په رور دگاری خه لکی. پادشای خه لکی. په رستراوی خه لکی.
 له زیانی وه سوو سه په یداکه ری خو په نهانکه ر. نه وهی که
 وه سوو سه نه خاته دلی خه لکی. له جنوکه و له ناده میزاد.

مانای وشه‌کان:

په‌نا ده‌گرم به‌په‌روه‌ردگاری خه‌لکی	يَرْبِ النَّاسِ
پادشای خه‌لکی	مَلِكِ النَّاسِ
په‌رستراوی خه‌لکی	إِلَهِ النَّاسِ
وه‌سوه‌سه‌ په‌یدا‌که‌ر	الْوَسْوَاسِ
خو‌ په‌نه‌ان‌که‌ر	الْحَقَّائِسِ
وه‌سوه‌سه‌ ته‌خاته	يُوسُوسُ
ناو دلی خه‌لکی	فِي صُدُورِ النَّاسِ
له‌ جنو‌که و له‌ ئاده‌میزاد	مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ

یاساکانی (نونی) زنه دار و ته‌نوین

۱- (التنوين، ـَ) ئه‌و نونه زنه‌داره‌یه که به‌کوَتایی ناوه‌وه نووساوه له وتن و گه‌یاندندا، به‌لام له نوسین و وه‌ستان له سه‌ر وشه‌که لیتی جیا ده‌بیته‌وه.

نیشانه‌ی ته‌نوین: دوو فه‌تجه وه‌ک: (علیمًا) دوو بزوی‌ن وه‌ک: (علیم) دوو ژیر وه‌ک: (علیم)

پیتی (ن) ی زنه‌دار: ده‌کریت له ناودا هه‌بیته، وه‌ک: (الْأَنَام).

وه ده‌شکریت له پیتدا هه‌بیته، وه‌ک: (إِنَّ، عَنْ) هه‌روه‌ها له کرداردا (الفعل) وه‌ک: (يَنْجُثُون) وه له ناوه‌راست و کوَتایی ووشه‌شدا دیت، به‌لام هه‌رگیز له سه‌ره‌تای وشه‌وه نایه‌ت.

هه‌رکات نونی زه‌ننه دار، یان ته‌نوین پیتش پیته‌کانی زمانی عه‌ره‌بی بکه‌ویت، چوار حوکمیان

بۆ دروست ده‌بیته که ئه‌مانه‌ن:

۱- الإِدْغَام. ۲- الأَظْهَار. ۳- القلب. ۴- الاخفاء.

۱- الإِدْغَام، له زمانه‌وانیدا: تیهه‌لکیشان.

له زاراوه‌دا: بریتییه له گه‌شتنی پیتیکی زنه‌دار به پیتیکی جولاو (مُتَحَرِّك) به‌شێوه‌یه‌ک وه‌ک یه‌ک پیتی شه‌ده‌داری لیدیت له‌جۆری پیتی دووهم، وه له‌سه‌ر هه‌ردوو پیته‌که‌وه یه‌کجار ده‌رچه‌که به‌کار دیت.

پیته‌کانی (الإِدْغَام) شه‌ش پیتن و له وشه‌ی: (یرملون) دا کو‌کراونه‌ته‌وه.

تیّه‌لکیش کردن دوو به‌شه:

۱- تیّه‌لکیشانی به مینگه: (ناته‌واو) ئهم تیّه‌لکیشانه کاتیک
روو ده‌دات له پاش نونی زه‌نده‌دار، یان ته‌نوین، یه‌کیک له‌م چوار
پیته بیت: (ی، و، م، ن) کوکراوه‌ته‌و له ووشه‌ی (بومن) یان (ینمو)
نمونه: (من بعمل - خیراً بَر) به‌م شیوه‌یه ده‌خوینریته‌وه: (می‌عمل)
(خیرَ بَر).

(من ولیّ - شیء وکیل) به‌م شیوه‌یه ده‌خوینریته‌وه (مۆلی)
(شیئوکیل)

(من مال - خیر من) به‌م شیوه‌یه ده‌خوینریته‌وه: (مقال)
(خیر من)

(لَنْ نُشْرِكَ - یَوْمَئِذٍ نَاعِمَةٌ) به‌م شیوه‌یه ده‌خوینریته‌وه:
(لَنْ نُشْرِكَ) (یَوْمَئِذٍ نَاعِمَةٌ)

۲- تیّه‌لکیشانی بِن مینگه (ته‌واو)، کاتیک له دوا‌ی نونی
زه‌نده‌دار، یان ته‌نوینه‌وه پیتی (ل) یان (را) هات، رووده‌دات.
نمونه (مِنْ لَدُنْهُ = مِلْدُنْهُ)، (هُدًی لِّلْمُتَّقِینَ = هَدًی لِّلْمُتَّقِینَ)، (مِنْ
رَبِّهِمْ = مِرَبِّهِمْ)، (غَفُورٌ رَّحِیمٌ = غَفُورٌ رَّحِیمٌ).

سود:

أ- ئە‌گەر له‌پاش (نونی زه‌نده‌اره‌وه) پیتی (و)، (ی) هات، له‌یه‌ک
وشه‌دا ئە‌هوا (إدغام) تیّه‌لکیشان روونادات، پتویسته (إظهار)
بکریت وه‌ک: (قنوان) (صنوان)، (الدنبا)، (بنیان)

ب- له ریوایه‌ی (حفص عن عاصم) دا له ریځای (الشاطبی) یه‌وه له‌کاتی گه‌یاندنی:

(ن والقلم) و (یس والقُرآن) (إدغام) تیه‌لکیش روونادات له‌نیوان (نون) و (واو) (ن والقلم) یان (یس والقُرآن).

ج- تیه‌لکیشی منگه‌دار، پیی ده‌وتریت نات‌ه‌واو (ناقص)، چونکه سفه‌تی مینگه له پیتی (ن)

ده‌میټټه‌وه به ته‌واوه‌یتی (إدغام) ناکریت.

تیه‌لکیشی ته‌واو (کامل) پیتی یه‌که‌م به‌ته‌واوه‌تی چوه‌ته ناو پیتی دووهم و هیچ سیفه‌تیکی لینه‌ماوه.

د- نیشانه‌ی تیه‌لکیشی نات‌ه‌واو (الإدغام الناقص) له نووسینی ټایه‌ته پیروژه‌کاندا ئه‌وه‌یه که له‌پاش (ن) و (ته‌نوبین) (علامه) و نیشانه‌ی شه‌ده (ـَ) له سهر ههر دوو پیتی: (و، ی) نانوسریت. بۆ نموونه: (مَنْ وَلِي)، (فَمَنْ يَحْمِل).

۲- (الإظهار) له زمانه‌وانیدا: ئاشکراکردن.

له‌زاراوه‌دا: ده‌رخستنی پیتی (ن) به ته‌واوه‌تی له ده‌رچه‌که‌یه‌وه به‌بن زیادکردنی سیفه‌تی مینگه.

(إظهار) ئاشکراکردن: کاتیک روو ده‌دات که له دوا‌ی نونی زه‌نه‌دار و ته‌نوبنه‌وه یه‌ک‌یک له‌م شه‌ش پیتانه‌ی گه‌روو بټن: (و، ه، ع، ح، غ، خ) جا له یه‌ک وشه‌دا بوون یان دوو وشه‌دا، ئه‌وکاته نونه زه‌نه‌داره‌که، یان ته‌نوبنه‌که ئاشکرا ده‌کریت به ته‌واوی و به‌بن هیچ ده‌ستکاریه‌ک له سیفه‌ته‌کانیدا.

سیفه‌ته‌کانی:

پیته‌کانی (إظهار) له‌سهرتای ئهم وشانه‌وه (أَخِي هَاكَ عِلْمًا
حَازَهُ غَيْرُ خَاسِرٍ)

نموونه:

الهمزة	مَنْ آمَنَ	عَذَابًا أَلِيمًا	يَنْتَوْنَ
الهاء	مِنْ هَادٍ	قَوْمٍ هَادٍ	يَنْهَى
العين	مَنْ عَمِلَ	سَمِيعٌ عَلِيمٌ	أَنْعَمْتَ
الحاء	مِنْ حَكِيمٍ	عَلِيمٌ حَكِيمٌ	يَنْحِثُونَ
الغين	مِنْ غَيْرٍ	مَاءٌ عَذَقًا	فَسَيُنْغِضُونَ
الخاء	مِنْ خَيْرٍ	كَرَّةٌ خَاسِرَةٌ	وَالْمُنْخِصَةُ

سوود:

أ- نیشانه‌ی ئاشکراکردنی (نونی ساکن) له نویسنی ئایه‌ته‌کانی
قورئانی پیرۆزدا دانانی ئهم

نیشانه‌ی (ـَ) له‌سهر پیتی (نَ) (مَنْ ءَامَنَ)

ب- نیشانه‌ی ئاشکراکردنی تهنوین دانانی دوو (ضمة) یه له‌سهر
یه‌ک به‌م شیوه‌یه (ـُ) و خسته‌نه‌سه‌ر یه‌کی دوو (فتحة) به‌م

شیوه‌یه (—) خستنه سهر یه‌کی دوو (کسرة) بهم شیوه‌یه
(—) علمُ حکیم- عَذَاباً أَلِیماً.

۳- (القلب) له زمانه وانیدا: واته هه‌لگه‌رانه‌وه.

له زاراوهدا: گۆرینی نونی سکوندار یان ته‌نوین به (میم) ی
شاراو‌ه‌ی مینگه‌دار کاتێ ده‌گه‌ن به پیتی (باء). نیشانه‌ی (القلب)
دانانی میمیکی بچوکه له‌سهر (نونى سکوندار) بهم شیوه‌یه
(ن م). وه‌ک (مِنْ بَعْدِ = مِمْبَعْدِ) (أَنْبِئُهُمْ = أَمِّئُهُمْ) (سمیع
بَصِيرٌ = سَمِيعٌ مَبْصِيرٌ)

۴- (الإخفاء) له زمانه وانیدا: شارده‌وه.

له‌زاراوهدا: وتنى نونی سکوندار، یان ته‌نوینه به شیوازیک له
نیوان ده‌رخستن (إظهار) و تیهه‌لکیش (إدغام) کردندا به‌بێ
شه‌دده، له‌گه‌ل مانه‌وه‌ی مینگه له پیتی یه‌که‌مدا.
پیته‌کانی (الإخفاء) له سه‌ره‌تای پیته‌کانی ئهم دیره هۆنراوه‌وه
هاتوه:

صِفْ ذَا ثَنَا كَمْ جَادَ شَخْصٌ قَدْ سَمَا
دُمْ طَيِّبًا زِدْ فِي ثَقِي صَخِ ظَالِمًا

تییینی: نیشانه‌ی هه‌لگه‌رانه‌وه له ته‌نویندا نویسنی میمیکی
بچوکه له جیی چوله‌ی دووه‌می ته‌نوینه‌که بهم شیوه‌یه (وم)
(سمیع بَصِيرٌ، جزاء بما، شيء بَصِيرٌ)

تَییینی:

۱. پیوسته زمانت بُو پیتی دواى
نونه ساکنه‌که، یان ته‌نوینه‌که
ئاماده بکه‌یت و نزیکی بکه‌یت‌وه
له‌ده‌رجه‌ی پیتی دواى نونه‌که،
یان ته‌نوینه‌که و ناییت یگات
پیتی، له‌کاتی مینگه‌که له‌گل ته‌واو
بوونی مینگه‌که به‌کسر زمانت
ده‌ده‌یت له‌مه‌خره‌جی پیتی پاش
نونه‌که.

۲. هاوکات له‌گل مینگه‌که‌دا
ده‌نگیکى کـــم له‌ده‌مه‌وه
ده‌رده‌جیت به‌هزی دانه‌خرانی
مه‌خره‌جی پیت‌کان، جگه له‌پیتی
(ق، ک) که به‌ته‌واوه‌تی داده‌خرین.

۳. ده‌نگی نون یان ته‌نوین له
کاتی (إخفاء) دا قه‌له‌و ده‌بیت
ئه‌گه‌ر پیتیکى قه‌له‌وی به‌دوادا
بیت، وه‌ک (من قبل، منصورا).

الصاد	مَنْصُورًا	بِرِيحٍ مَّضْرَبٍ
الذال	تَنْذِرُهُمْ	عَزِيزٍ ذُو انْتِقَامٍ
الثاء	الْأُنثَى	مَاءٍ حَاجِجًا
الکاف	مِنْكُمْ	كَرَامًا كَاتِبِينَ
الجيم	أَنْ جَاءَهُ	عَيْنٍ جَارِيَةٍ
الشین	مِنْ شَيْءٍ	قَوِيٍّ شَدِيدٍ
السين	الْإِنْسَانُ	خَمْسَةَ سَادِسُهُمْ
الدال	مِنْ دُونِ	وَكَا سَادِقًا
الطاء	عَنْ طَبَقٍ	كَشَجَرَةٍ طَيِّبَةٍ
الزاي	الْمُتَرَلُونِ	نَفْسًا رَكِيَّةً
الفاء	أَنْفُسَكُمْ	تَبَعًا فُهَلْ
التاء	مِنْ تَقْوَتِ	حَلِيَّةٍ تَلْبِسُونَهَا
الضاد	مَنْظُودٍ	قِسْمَةٍ طَبْرِی
الظاد	يَنْظُرُونَ	مَثَلًا ظَلَّ وَجْهَهُ

رَینماییه کانی به شداری له تاقیکردنه وهی پیشبرکیتی دوعاکانی قورئان

- له بهرکردنی هه موو ئایه ته کان.
- له بهرکردنی مانای وشه کان به کوردی.
- زانین و له بهرکردنی ته فسیر و ڕاڤه ی ئایه ته کان.
- زانینی یاساکانی نونی ساکینه و ته نوین له گه ل نمونه کاند
- که له م نامیلکه یه دا باسکراون، پئویستن له تاقیکردنه وه دا.
- هه موو بابه ته کانی نامیلکه ی (دوعاکانی قورئان)، زانین و
- له بهرکردنیان تاقیکردنه وه ی تیدا ده کریت.

له بهر یوه به رایه تی گشتی کتبخانه گشتیه کان
ژماره ی سپاردنی (۱۸۵۳) ی سالی (۲۰۲۲) ی پیدراوه